

Moció de suport a Palestina als claustres de les universitats públiques catalanes

Des del passat 7 d'octubre, Israel pràctica un genocidi sobre la població palestina de la franja de Gaza, tal i com ha estat denunciat per Sud-àfrica davant la Cort Internacional de Justícia [1]. Israel està bombardejant intencionadament barris residencials, escoles, universitats, camps de refugiats, hospitals i ambulàncies mentre manté el setge sobre el territori i impedeix el subministrament d'aliments, aigua, electricitat i material mèdic. A 15 d'abril, ja han estat assassinades prop de 34.000 persones, de les quals més de 14.000 són infants, el 60% dels habitatges de Gaza han estat destruïts i més del 75% de la població ha estat forçada a fugir de la seva llar [2].

El Secretari General de Nacions Unides, António Guterres, ha declarat que un alto el foc sostingut és l'única via per evitar el desastre humanitari de la població de Gaza, i que "ni la presa d'ostatges o el llançament de coets contra objectius civils israelians, aquestes violacions del dret internacional humanitari, mai poden justificar el càstig col·lectiu al poble palestí i no alliberen Israel de les seves pròpies obligacions legals" [3]. També ha recordat que els fets del passat 7 d'octubre es produeixen en un context en què el poble palestí porta més de cinquanta anys sotmès a un règim asfixiant d'ocupació [4].

A més, aquesta darrera ofensiva ha intensificat el desplegament dels mecanismes d'ocupació a Cisjordània, incrementant la violència contra la població palestina. Els colons i l'exèrcit israelians han assassinat prop de 400 persones i les forces d'ocupació israelianes han detingut més de 3.000 persones [2, 5].

La comunitat educativa palestina també s'ha vist greument afectada pels atacs brutals d'Israel, que ja han assassinat milers d'estudiants, personal docent, investigador, d'administració i de serveis [6], i han destruït infraestructures bàsiques pel desenvolupament de l'activitat educativa. 464 centres educatius, incloent-hi el 82% de les escoles i gairebé el 100% de les universitats, han estat destruïts o danyats; els 19 centres d'educació superior de la franja de Gaza han vist la seva activitat interrompuda, i molts d'aquests centres, així com nombroses biblioteques, han sofert danys totals o parcials [2, 7]. 625.000 infants no poden anar a l'escola des de fa més de 6 mesos, i al voltant de 90.000 estudiants universitaris no poden continuar els seus estudis [2]. A més, alguns dels atacs d'Israel han estat dirigits de forma intencionada contra acadèmics i les seves famílies, com en el cas de l'assassinat del Rector de la Universitat Islàmica de Gaza [8]. Davant d'aquesta situació, que té per objectiu destruir completament qualsevol possibilitat futura d'educació i desenvolupament acadèmic dels infants i joves a Gaza, els centres d'educació superior palestins han llançat una crida unitària demanant suport a la comunitat acadèmica internacional per acabar amb 75 anys d'ocupació i apartheid per part de l'Estat d'Israel [9].

Els estatuts de les universitats públiques catalanes tenen, entre els seus principis informadors, la defensa dels drets humans, la cultura de la pau, el ple desenvolupament de l'ésser humà, la responsabilitat social i l'educació en valors. Així queda palès en l'article 3.2 i l'article 4.1 de l'Estatut de la UB, en l'article 5.4 de l'Estatut de la UPC, en l'article 3.4 de l'Estatut de la UAB, en l'article 175.3 de l'Estatut de la UPF, en l'article 3 de l'Estatut de la UdG, en l'article 3 de l'Estatut de la UdL, i en l'article 5 de l'Estatut de la URV. Així mateix, el desenvolupament de material i la creació de coneixement amb objectius bèl·lics queda

taxativament exclòs de l'activitat de recerca a les universitats públiques catalanes, tal i com s'expressa en l'article 100.1 de l'Estatut de la UB, en l'article 134 de l'Estatut de la UPC, en l'article 3.4 de l'Estatut de la UAB, en l'article 203.2 de l'Estatut de la UdG, i en l'article 97.3 de l'Estatut de la URV.

Aquests principis i valors són incompatibles amb l'establiment i el manteniment de lligams amb institucions que representin l'Estat d'Israel, que està practicant un genocidi sobre la franja de Gaza i des de fa 75 anys aplica una política d'ocupació i apartheid sobre el territori i la població palestina. Israel vulnera sistemàticament el dret internacional, incomplint totes les resolucions de Nacions Unides que l'insten a posar fi a l'ocupació, garantir el retorn dels refugiats i respectar els drets humans del poble palestí [10].

Per tots els motius expressats anteriorment, el Claustre de la Universitat de Barcelona resol:

1. Exigir un alto el foc immediat i permanent a Gaza, l'entrada i el lliurament de quantitats suficients d'ajuda i socors humanitari, inclosos aliments, aigua, combustible i subministraments mèdics, sense que aquesta ajuda estigui condicionada i fent que arribi a totes les zones de Gaza; que es faciliti l'accés a la franja de Gaza de la premsa internacional independent amb garanties de seguretat per a documentar la situació real sobre el terreny; posar en marxa els mecanismes necessaris per a garantir la protecció de la població palestina als Territoris Palestins Ocupats (TPO), amb major urgència per als 2,3 milions de civils atrapats sota setge a Gaza, incloent-hi la fi del setge i el bloqueig il·legal i la prevenció de la neteja ètnica en tots els TPO, inclosa Cisjordània i Jerusalem Est.
2. Reconèixer que l'ocupació colonial i l'apartheid que practica l'Estat d'Israel són les causes estructurals del conflicte.
3. Exigir al Consell de Govern que trenqui tota relació institucional o acadèmica amb universitats, instituts de recerca, empreses i altres institucions israelianes com a mecanisme de pressió sobre l'Estat d'Israel fins que aturi el genocidi contra el poble palestí i acabi amb el sistema d'apartheid, tal i com es va fer amb el boicot a Sud-àfrica durant l'època de l'apartheid.
4. Treballar perquè els òrgans i entitats de la universitat no realitzin cap acte o omisió que contribueixi a perpetuar l'ocupació israeliana dels TPO, o que comporti el reconeixement de la colonització il·legal israeliana dels TPO, ni contribueixi a l'espoli, explotació, destrucció i/o esgotament de les riqueses i els recursos naturals palestins, incloses les terres i l'aigua, o les posin en perill, ni tampoc que contribueixi a l'espoli, destrucció i/o suplantació del patrimoni històric, artístic, cultural i/o científic palestins, o els posi en perill.
5. Crear una comissió d'investigació sobre les possibles relacions institucionals entre la universitat i entitats que no compleixin amb el Dret Internacional Humanitari, tant per acció com per omisió.
6. Exigir al Govern d'Espanya i al Govern de la Generalitat de Catalunya, mitjançant carta a la presidència del Govern d'Espanya, al Ministeri d'Affers Exteriors, i a la

presidència del Govern de la Generalitat de Catalunya, que trenquin relacions amb l'Estat d'Israel, compleixin amb les obligacions estipulades al dret internacional i imposin un embargament de comerç i armes i que suspenguin la cooperació militar amb Israel, inclosa la suspensió de les exportacions de material de defensa i doble ús, la denegació de noves llicències d'exportació, les importacions d'armament israelià, l'accés a finançament I+D militar de la UE, la cooperació universitària i tecnològica en l'àmbit militar, entre d'altres, i recuperin la justícia universal per a impedir la impunitat dels crims de guerra, lesa humanitat i genocidi, els cometin qui els cometin, així com incrementar el suport d'Espanya al Tribunal Penal Internacional en la seva investigació en curs sobre la situació a Palestina. Així mateix, exigir al Govern d'Espanya que se sumi a la denúncia a Israel per genocidi presentada el passat 29 de desembre per Sudàfrica davant el Tribunal Internacional de Justícia

7. Notificar els acords anteriors a:

- a. D. Daniel Crespo Artiaga, president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques.
- b. Da. Eva Alcón Soler, presidenta de la Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas.
- c. D. Joaquim Nadal i Farreras, Conseller de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya.
- d. D. Pere Aragonès i Garcia, President de la Generalitat de Catalunya.
- e. D. Pedro Sánchez Pérez-Castejón, President del Govern d'Espanya.
- f. D. José Manuel Albares Bueno, Ministre d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació espanyol.
- g. Da. Rodica Radian-Gordon, Embaixadora d'Israel a Espanya.
- h. D. Josep Borrell i Fontelles, Alt representant de la Unió Europea per a Afers Exteriors i Política de Seguretat.
- i. D. António Guterres, Secretari General de les Nacions Unides.

Referències

- [1] International Court of Justice - case 192. <https://www.icj-cij.org/case/192>
- [2] United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - Hostilities report. <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-192>
- [3] UN news - Israel-Palestina: Un alto el fuego humanitario es la única vía para atender las desesperadas necesidades en Gaza. <https://news.un.org/es/story/2023/12/1526697>
- [4] UN news - Israel-Palestina: La protección de los civiles "debe ser primordial", dice Guterres al Consejo de Seguridad. <https://news.un.org/es/story/2023/10/1525167>
- [5] ReliefWeb/United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) - OPT: Dramatic rise in detention of Palestinians across occupied West Bank. <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/un-human-rights-office-opt-dramatic-rise-detention-palestinians-across-occupied-west-bank>
- [6] Palestinian News Information Agency (WAFA) - Ministry of Education report. <https://english.wafa.ps/Pages/Details/140607>
- [7] University World News - 439 HE students and staff killed, universities hit in war. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20231107142515556>

[8] Universidad de Granada - Comunicado de la UGR sobre la muerte del rector de la Universidad Islámica de Gaza.
<https://www.ugr.es/universidad/noticias/comunicado-ugr-muerte-rector-universidad-islamica-gaza>

[9] Birzeit University - A Unified Call for Justice and Freedom in Palestine.
<https://www.birzeit.edu/en/news/unified-call-justice-and-freedom-palestine>

[10] Israel acumula 75 años de desprecio a las resoluciones de la ONU.
<https://www.publico.es/internacional/israel-acumula-75-anos-desprecio-resoluciones-onu.html>

Annex

Articles de l'Estatut de la UB:

- Article 3.2: Els objectius fonamentals de la Universitat de Barcelona són: a) la creació, transmissió i difusió de la cultura i dels coneixements científics, tècnics i professionals, així com la preparació per a l'exercici professional, b) el foment del pensament crític i de la cultura de la llibertat i el pluralisme, i la transmissió dels valors cívics i socials propis d'una societat democràtica, c) l'enriquiment del patrimoni intel·lectual, cultural i científic de Catalunya, el seu desenvolupament econòmic i el benestar social, d) la difusió del coneixement i la cultura a través de l'extensió universitària, la prestació de serveis a la comunitat universitària i a la societat i la formació continuada al llarg de tota la vida.
- Article 4.1: Per al desenvolupament correcte de les seves activitats, la Universitat de Barcelona fa seus els principis de llibertat, democràcia, justícia, igualtat i solidaritat. Tots els membres de la comunitat universitària estan obligats a atènyer-s'hi en la seva actuació. Així, són proclamats i garantits: a) la llibertat de càtedra, de recerca i d'estudi, així com la d'expressió, associació i reunió dels universitaris dins la Universitat, b) la igualtat de tots els universitaris, que no poden ser objecte de cap discriminació, c) el dret a la participació de tots els universitaris en la tasca comuna dels objectius de la Universitat, d) el dret a ser avaluat de manera justa, i e) l'orientació de la docència i la recerca cap a la cultura de la pau, el progrés social i humà fonamentat en els drets humans i el respecte del medi ambient i del desenvolupament sostenible.
- Article 100.1: La Universitat de Barcelona té com un dels seus objectius realitzar una recerca del màxim nivell que contribueixi, com a factor de qualitat, a l'avenç del coneixement, a la millora de la qualitat de vida, al foment de la pau, a la desaparició de les desigualtats socials i econòmiques entre les persones i entre els pobles, a l'augment de la innovació i de la competitivitat empresarial i, en general, al progrés de la ciència i a la creació artística. No participa en projectes de recerca incompatibles amb aquest objectiu i, en particular, en els que puguin contribuir a la carrera d'armaments.

Articles de l'Estatut de la UPC:

- Article 5.4: La Universitat Politècnica de Catalunya ha de cultivar l'esperit crític de la ciència i de l'art i els principis de la llibertat de docència i de recerca, i ha de fomentar l'ús pacífic i respectuós amb els drets humans dels coneixements científics, tècnics, artístics i humanístics, i els ha de posar al servei de la construcció d'una cultura de pau. La Universitat Politècnica de Catalunya propugna que el coneixement ha de ser accessible i compartible, com a bé comú que ha de beneficiar la societat i ha de facilitar el desenvolupament humà.
- Article 134: La recerca, com a procés creador de nous coneixements i, per tant, condició indispensable per a l'exercici ple de la funció formativa de la Universitat i per a la transmissió social del coneixement, és una part fonamental de l'activitat universitària i és un dret i un deure del personal docent i investigador de la Universitat. La Universitat assumeix i garanteix la llibertat de recerca en el seu si. No obstant això, en el marc dels plans estratègics de la Universitat, el Consell de Govern ha d'impulsar una política pròpia de recerca i d'innovació tecnològica, tenint en compte els mitjans humans i materials i les necessitats de la societat. La Universitat ha de procurar que la recerca que s'hi desenvolupa sigui conseqüent amb els seus principis informadors i contribueixi a la creació dels coneixements i la base científica necessaris per al desenvolupament humà sostenible, fomenti la pau i el desenvolupament i contribueixi a la desaparició de les desigualtats socials i econòmiques entre les persones i entre els pobles. La Universitat no ha de participar en projectes de recerca amb finalitats bèl·liques. Els òrgans competents de la Universitat han d'impulsar l'adopció de codis de bones pràctiques científiques.

Articles de l'Estatut de la UAB:

- Article 3.4: Són principis especialment proclamats i garantits: a) La llibertat de càtedra, de recerca i d'estudi, així com la llibertat d'expressió i de reunió dins dels recintes i campus de la universitat. b) El dret a la informació i el dret a la participació de tots els membres de la comunitat. c) L'accés a la informació publicada digitalment, amb la garantia que estigui en formats lliures. d) L'orientació de la docència, la recerca i l'activitat universitària vers la cultura de la pau, el respecte dels drets humans, el progrés social, el respecte del medi ambient i el desenvolupament sostenible i la renúncia explícita a la recerca orientada directament a finalitats militars.

Articles de l'Estatut de la UPF:

- Article 175.3: La Universitat ha de fomentar la participació de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional i solidaritat, així com d'impuls de la pau, del desenvolupament sostenible i del respecte al medi ambient, com a elements essencials del progrés solidari.

Articles de l'Estatut de la UdG:

- Article 3: La Universitat de Girona s'inspira en els principis bàsics de llibertat, justícia, solidaritat i cultura de la pau, es compromet en la promoció de l'educació en valors, de la igualtat d'oportunitats i en la lluita contra la discriminació per raons de gènere, classe, ètnia, religió o qualsevol altre caràcter distintiu de les persones i els col·lectius i assumeix com a pròpia la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides. D'acord amb aquests principis i els ideals de solidaritat entre els

pobles, la Universitat de Girona cooperarà en el progrés social i cultural dels països i pobles pobres, empobrits i en via de desenvolupament.

- Article 203.2: La Universitat ha de desenvolupar recerca d'excel·lència amb l'objectiu de contribuir a l'avenç del coneixement, la innovació i millora de la qualitat de vida dels ciutadans i de la competitivitat dels diferents sectors socials, productius i de serveis. En coherència amb els principis de la Universitat, queden excloses aquelles investigacions de caràcter bèl·lic.

Articles de l'Estatut de la UdL:

- Article 3.1: En el desenvolupament de les seues activitats, la UdL es regeix pels principis següents: a) La universalitat del saber i del mètode científic com a via per ampliar l'horitzó del coneixement. b) El foment del compromís social i participatiu per a la millora de la societat. c) El foment de la recerca, del desenvolupament tecnològic i de la innovació. d) El foment i l'avaluació de la qualitat en la docència, en la recerca i en la gestió de serveis universitaris, d'acord amb els criteris i les metodologies equiparables internacionalment. e) L'impuls de la millora en la docència i la contribució a l'aprenentatge al llarg de la vida, per millorar la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i la qualitat de vida. f) L'afavoriment de la plena integració de la universitat a l'espai europeu d'ensenyament superior i la seua promoció a Europa i al món. g) El respecte a la llibertat de càtedra, de docència i d'estudi. h) La promoció dels drets humans, de la pau i del respecte al medi ambient. i) La promoció de l'educació en valors com a part integral del procés d'aprenentatge i formació i l'estímul de la transmissió de valors de llibertat, justícia, igualtat, responsabilitat, solidaritat, participació i ciutadania plena.
- Article 3.2: Per acomplir la seua missió, i d'acord amb els principis esmentats, la Universitat de Lleida assumeix com a finalitats pròpies la difusió de la cultura, l'estímul del desenvolupament científic, la formació dels professionals, la consecució d'una societat més justa i el respecte als drets humans i a la pau.

Articles de l'Estatut de la URV:

- Article 5: En el desenvolupament de les funcions que li corresponen, la Universitat orienta la seva raó de ser a: a) Facilitar l'accés del màxim nombre possible d'estudiants d'arreu a l'educació superior. b) Afavorir el pensament crític, la cultura de la llibertat i el pluralisme, i la transmissió dels valors propis d'una societat democràtica, oberta i solidària; en particular, el respecte als drets humans i al medi ambient, l'educació per la pau i la cooperació internacional, especialment amb els països empobrits. c) Assolir els nivells d'excel·lència més alts en els processos d'ensenyament i aprenentatge de nivell superior, amb la finalitat de proporcionar a les persones el màxim grau de capacitació al llarg de la vida, contribuint al seu desenvolupament com a ciutadans i com a professionals. d) Generar, transferir i socialitzar el coneixement amb la finalitat d'ajudar al progrés sostingut i sostenible de la societat. e) Assumir el paper de motor d'un desenvolupament humà, responsable i sostenible, sobretot en l'àmbit social, cultural i econòmic del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, mitjançant la recerca independent, la transmissió i l'aplicació del coneixement. f) Reivindicar la universalitat del coneixement, inherent a la universitat, com a vehicle de comunicació i diàleg entre els pobles, fomentant la màxima internacionalització de les activitats universitàries. g) Fomentar la llengua i la cultura pròpies dels Països Catalans i el respecte per la diversitat lingüística i cultural. h)

Configurar una organització basada en la participació i la corresponsabilitat dels seus membres respecte al servei públic que ha de prestar, i orientada cap a la cultura de la qualitat, del desenvolupament personal, de l'avaluació i de la rendició de comptes. i) Promoure una vida saludable i digna per a tota la comunitat universitària i la societat, vetllant pel benestar integral i la cura de les persones. j) Impulsar la gestió del canvi basada en la millora contínua i l'excel·lència per poder satisfer les noves necessitats que vagin emergint, tant de la comunitat universitària com de la societat.

- Article 97.3: A la Universitat Rovira i Virgili no es pot dur a terme cap recerca que s'orienti a produir o desenvolupar armament convencional, nuclear, químic o biològic.